

VILNIAUS SENAMIESČIO ATNAUJINIMO AGENTŪROS

2012 METŲ METINIS PRANEŠIMAS

Pranešime pateikiama informacija apie VšĮ Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūros (toliau Agentūra) 2012 m. veiklą įgyvendinant Vilniaus miesto savivaldybės strateginio plano tikslą (2.3) „Efektyviai ir tausojančiai naudojamas kultūros paveldo potencialas“; ir šio tikslo uždavinius: saugoti, tvarkyti ir naudoti kultūros paveldą (2.3.1), saugoti Vilniaus senamiesčio savitumą ir didinti jo patrauklumą (2.3.2), taip pat tikslo (2.4) „Padidėjęs miesto žinomumas ir reikšmingas vaidmuo tarptautiniame kontekste“ uždavinį: vykdyti tarptautines iniciatyvas, aktyviai dalyvauti bendruose projektuose (2.4.1.3). Įgyvendinant šiuos uždavinius vadovaujamosi UNESCO Pasaulio paveldo konvencijos įgyvendinimo gairėmis. Agentūros pagrindinės veiklos sritys: kultūros paveldo stebėseną, paveldosauginis bendruomenės ugdymas, Dailiųjų amatų, etnografinių verslų ir mugių programos koordinavimas, tarptautinis bendradarbiavimas, edukacinė Informacinio centro veikla.

Kultūros paveldo stebėseną

Nekilnojamojo kultūros paveldo registre esančių **Vilniaus senamiesčio objektų stebėseną** pradėta vykdyti nuo 2011 metų, siekiant užfiksuoti esamą Vilniaus senamiesčio būklę bei pristatyti šią informaciją visuomenei. 2012 m. vykdant stebėseną atlikta 82 pastatų fotofiksacija, parengti 72 kultūros paveldo objektų esamos būklės apžiūros aktai. Įgyvendinant 2011-11-07 d. Bendradarbiavimo sutartį su Kultūros paveldo centru (KPC), skenuojamos KPC archyve saugomos Vilniaus senamiesčio kultūros paveldo objektų bylos. 2012 m. nuskenuota ir paruošta talpinimui internete 80 kultūros paveldo objektų bylų (dosjė). Viso per 2011 - 2012 m. atlikta 142 objektų apžiūra ir nuskenuotos jų kultūros paveldo objektų dosjė. Objektų apžiūros aktus ir fotofiksaciją galima peržiūrėti Agentūros interneto svetainėje <http://www.vsaa.lt/pastatai.htm>

VĮ „Vilniaus plano“ GIS skyrius pagal 2012 metų pradžios susitarimą turėjo parengti senamiesčio plano grafinį sluoksnį, kurį būtų galima pildyti Senamiesčio apžiūros dokumentais ir iliustracijomis, bei pagal suderintą struktūrinį modelį sukurti vizualinę sąsają su žemėlapyje talpinama medžiaga. Žemėlapis buvo sukurtas – jame galima talpinti duomenis (nors savivaldybės informatikų galutinai neišspręstas greitas prisijungimas prie serverio). Tačiau duomenų ieškojimas viešam vartotojui, bei pats duomenų pildymas VSAA nėra patogus ir bus sunkiai suvokiamas kol neatsiras vizualinė sąsaja (forma), kurioje matytųsi duomenų struktūra. Dėl atitinkamo finansavimo bei didelio GIS skyriaus darbo krūvio vizualinė sąsaja dar nesukurta ir agentūros stebėsenos duomenys pateikiami tik VSAA interneto svetainėje. Toliau vyksta derinimas su GIS skyriumi kaip integruoti Senamiesčio stebėsenos duomenis į bendrą miesto informacinę sistemą.

2011 metų pabaigoje Kultūros paveldo departamentas (KPD) prie LR Kultūros ministerijos patvirtino UNESCO Pasaulio paveldo centrui (PPC), kad Vilniaus senamiesčio vietovės valdytoju yra paskirtas Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūros direktorius (-ė), kuris įpareigojamas teikti PPC-ui **periodines Vilniaus istorinio centro stebėsenos ataskaitas**. Antroji periodinė Vilniaus istorinio centro stebėsenos ataskaita turi būti pateikta iki 2013 m. liepos 1 d. 2012 m. pradėti stebėsenos ataskaitos parengiamieji darbai. Įvyko keli susitikimai su nacionaliniu koordinatoriumi kultūros paveldui KPD direktoriaus pavaduotoju A. Degučiu. Spalio 10 d. J. Raugalienė dalyvavo Stokholme vykusiame mokymo seminare, skirtame atsakingų už UNESCO Pasaulio paveldo sąrašė esančių objektų apsaugą asmenų pasirengimo antrajam periodinių ataskaitų ciklo vykdymui. Ataskaita bus pildoma elektroniniu būdu specialiame interneto puslapyje, taigi seminaro metu buvo pristatyti techniniai šio pildymo aspektai, atsakyta į seminaro dalyvių dalykinius klausimus.

Bendruomenės ugdymas

Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūra rengė konsultacijas pastatų savininkams, kurių metu jie supažindinti su galimybėmis gauti paramą ar, atlikus pastatų išorės tvarkymo darbus savo lėšomis, gauti kompensaciją už patirtas finansines išlaidas tiems darbams atlikti. Iki 2012 m. Agentūrai buvo pateikti 24 savininkų prašymai suteikti finansinę paramą pastatų išorės tvarkymui, sudaryta 11 bendradarbiavimo sutarčių su kultūros paveldo statinių savininkais, kurie, atlikę pastato išorės tvarkymo darbus, prašys kompensuoti patirtas tvarkybos darbų išlaidas. 2012 metais 3 savininkai jau pateikė prašymus kompensuoti tvarkymo darbų išlaidas bendrai 309,0 tūkst. LT sumai. Deja, Savivaldybei neskyrus lėšų bendruomenės ugdymo programos vykdymui, šie prašymai nebuvo patenkinti, ir tebelieka laukti finansavimo sekančiais 2013 metais.

Dailiųjų amatų, etnografinių verslų ir mugių programa

Jau 11 metų, kaip Vilniaus miesto savivaldybės pavedimu Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūra koordinuoja Vilniaus miesto savivaldybės „Dailiųjų amatų, etnografinių verslų ir mugių programą“ bei glaudžiai bendradarbiauja su Vilniaus dailiųjų amatų asociacija. Šiais metais programoje dalyvavo 16 galerijų - dirbtuvių, kurioms savivaldybė išnuomojo patalpas Vilniaus senamiestyje lengvatinėmis sąlygomis. Kuruojama ir kontroliuojama programos dalyvių veikla. Klausimai dėl programos dalyvių veiklos efektyvumo, įsipareigojimų vykdymo bei iškilusių problemų nagrinėjami posėdžiuose ir atskirai su kiekvienu programos dalyviu. Organizuojami pasitarimai programos vykdymo klausimais, dėl patalpų nuomos (tame tarpe Savičiaus g. 10) ir patalpų remonto; suorganizuoti 4 posėdžiai su Savivaldybės Ekonomikos ir investicijų departamento bei Švietimo, kultūros ir sporto departamento darbuotojais.

Agentūros iniciatyva kartu su Vilniaus dailiųjų amatų asociacija buvo parengti ir pateikti Kultūros ministerijos Kultūros rėmimo fondui (KRF) 2 projektai. Projektui „**Istorinė amatininkystė ir verslumas**“ finansavimas 2012 m. nebuvo gautas, tačiau jį patobulinus, projektas antrąkart pateiktas dėl dalinės KRF paramos 2013 m. (metų gale patvirtintas finansavimas). Projektui „**Vilniaus krašto amatai: istorija ir dabartis**“ įgyvendinti KRF skyrė 12 tūkst. lt.; projektas įgyvendintas drauge su Vilniaus dailiųjų amatų asociacija. Parengtas A4 formato dvikalbis (lietuvių/anglų) 52 lapų informacinis – šviečiamasis leidinys apie Vilniaus krašto tradicinių amatų istorines ištakas, apie veikusius amatininkų cechus, Vilniaus dailiųjų amatų asociacijos narių atgaivinamas senųjų amatų dirbtuves, kuriose dirbama pagal senuosius gamybos procesus bei tradicines technologijas, apie asociaciją ir jos narių įgyvendinamą amatų plėtros programą, dėmesį švietėjiškai jaunimo veiklai, amatų programos pristatymą visuomenei. Leidinyje gausu iliustracijų.

Įgyvendinant tarptautinį projektą INNOCRAFTS „**Amatininkystės naujovės verslo politikoje**“, keičiamasi patirtimi amatininkų dirbtuvių steigimo ir veiklos srityje, studijuojami gerosios praktikos pavyzdžiai. Atliktos projekto vadovų užduotys – surinkti duomenys apie amatų plėtros politiką šalies ekonomikos kontekste, amatų ir menų vystymąsi, valstybės požiūrį ir finansinę paramą, amatininkų skaičių šalyje ir regione, amatininkų vidutinį mėnesinį darbo užmokestį. Renkant duomenis buvo bendradarbiaujama su Žemės ūkio ministerijos Tautinio paveldo skyriumi, Lietuvos statistikos departamentu, Lietuvos pramonės ir amatų rūmais. Vilniaus dailiųjų amatų, etnografinių verslų ir mugių programa pristatyta Reimse vykusiame projekto seminare kaip Vilniaus gerosios praktikos pavyzdys. Ši geroji praktika atrinkta tarp penkių geriausiųjų, kurios bus toliau tobulinamos ir pristatomos galutiname projekto INNOCRAFTS leidinyje.

2012 m. parengta 16 informacinių pranešimų spaudai ir internetui apie Dailiųjų amatų programos dalyvių veiklą, galimybę vilniečiams ir miesto svečiams dalyvauti programos dalyvių vykdomuose mokomuosiuose-kūrybiniuose užsiėmimuose bei parodose. Parengtos 4

rekomendacijos programos dalyviams, teikiantiems prašymus pratęsti patalpų nuomos sutartis ir teikiantiems paraiškas daliniam projektų finansavimui gauti. Nuolat vykdoma fotofiksacija apie galerijose-dirbtuvėse vykdomą veiklą, parodas, pažintinę – mokomąją veiklą, dalyvavimą Vilniaus miesto šventėse. Nuolat vykdomas Dailių amatų, etnografinių verslų ir mugių programos dalyvių veiklos stebėjimas ir vertinimas, atlikti 3 kontroliniai patikrinimai. Programos dalyviai, nesilaikantys nuomos sutartyse nustatytų reikalavimų buvo įspėti žodžiu ir elektroniniais laiškais. Parengta 12 raštų Savivaldybei ir LR Kultūros ministerijai dėl Dailių amatų veiklos bei nuomojamų negyvenamųjų patalpų problemų. Peržiūrėtos 15 programos dalyvių interneto svetainės, pateiktos pastabos dėl svetainių atnaujinimo ir informacijos papildymo.

Programos dalyviai amatininkai telkiami drauge dalyvauti miesto šventėse - „Europos diena“, „Sostinės dienos“, Kaziuko, Baltramiejaus ir Kalėdinės mugės. Jau šeštus metus Agentūra suorganizavo amatininkus dalyvauti Kaziuko mugės eisenoje su savo cechų vėliavomis bei senoviniais amatininkų drabužiais. Agentūros teikimu Kaziuko mugės metu Vilniaus etninės kultūros centro padėkos raštais buvo apdovanoti Dailių amatų programos dalyviai - geriausi meistrai, pameistriai, mokiniai, pasižymėję išskirtiniu kūrybingumu, meistriškumu. Kiekvienais metais stengiamasi gerinti šios šventės kokybę, atgaivinant senuosius bei kuriant naujus šventės ritualus. Šiuo tikslu Agentūra bendradarbiauja su šventės rengėjais, Vilniaus miesto savivaldybe, Vilniaus etninės kultūros centru. Siekiama, kad Kaziuko mugė taptų ne tik miesto ir regiono, bet ir europinio masto švente.

Baltramiejaus mugei pažymėti rugpjūčio 22 agentūroje vyko paskaita „Baltramiejaus dienos tradicijos Vilniuje“, spalio 3 dieną visose galerijose dirbtuvėse buvo organizuojama nemokami praktiniai-mokomieji užsiėmimai tema „Rudens kontrastai“, lapkričio 19 dieną programos dalyviai buvo organizuojami dalyvauti Kultūrinio-edukacinio turizmo kontaktų mugėje rotušėje.

Ekonominiu požiūriu 2012 metai Dailių amatų programos dalyviams buvo pakankamai geri. Dalis galerijų-dirbtuvių pagal išleistą 2011 metais metodinę medžiagą, organizavo pradėtas aukštųjų mokyklų studentų praktikas. 7 galerijose-dirbtuvėse yra sudarytos galimybės studentams iš Šiaulių universiteto, Kauno kolegijos Vienožinskio menų fakulteto, Vilniaus dailės akademijos, Kauno technologijos universiteto atlikti praktiką. 9 galerijose-dirbtuvėse vykdoma muziejinė veikla, kaupiama informacija ir duomenys apie amato priešistorę. 9 programos dalyviai, gaminantys ir prekiaujantys tautinio paveldo produktais, turi Tautinio paveldo sertifikatus. Per metus galerijose-dirbtuvėse suorganizuotos 74 nemokamos parodos, 13 nemokamų paskaitų-seminarų, 154 nemokami praktiniai-mokomieji amato užsiėmimai, dalyvauta penkiose miesto ir 7 Lietuvos miestų mugėse ir šventėse.

Regioninis bendradarbiavimas

2012 m. pradžioje išleistas ES programos URBACT II projekto HerO „Paveldas kaip galimybė: darnios valdymo strategijos gyvybingam istoriniam miestovaizdžiui“ baigiamasis leidinys „**Vilniaus senamiesčio valdymo plano metmenys**“. Leidinyje pristatyta senamiesčio kultūros paveldo vertė, jos išsaugojimo ir senamiesčio darnios plėtros tikslai ir uždaviniai, apibrėžtos temos ir sritys, sukurtas konkretus darbo planas. Sausio 19 d. projekto rezultatus J. Raugalienė pristatė Rygoje vykusioje URBACT II programos Informacinėje dienoje. Projektas HerO įgyvendintas 2008 – 2011 m. Daugiau informacijos apie ES HerO projektą, visus projekto dokumentus bei leidinius galima rasti interneto puslapyje anglų kalba: www.urbact.eu/hero

2011 m. buvo pateiktos paraiškos ES fondų finansuojamiems INTERREG IVC grupės projektams HERITPROT ir INNOCRAFTS. 2012 m. pradžioje INTERREG sekretoriatas patvirtino, kad abiem projektams suteiktas finansavimas, projektai bus įgyvendinami 2012-2014 m. Metų pradžioje buvo atliktos viešųjų pirkimų apklausos dėl abiejų projektų auditorių, dokumentai dėl

auditorių tvirtinimo pateikti tvirtinti Vidaus reikalų ministerijai (VRM). 2012 06 08 d. gautas VRM pritarimas dėl pasirinkto abiejų projektų tikrintojo – UAB „Balanso audito“. VRM-ui pateiktos paraiškos ir avansinio mokėjimo prašymai dėl abiejų projektų bendrojo finansavimo lėšų, skirtų Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo programos projektų įgyvendinimui. Abiems projektams VRM paskyrė avansines bendrojo finansavimo lėšas.

Projektas **HERITPROT „Gaisrų prevencija ir gaisrų gesinimo sistemų tobulinimas Pasaulio paveldo miestų istoriniuose centruose“** skirtas senamiesčių apsaugos nuo gaisrų temai nagrinėti, jame dalyvauja 10 Europos miestų partnerių, vadovaujantis partneris – Tenerifės priešgaisrinio gelbėjimo konsorciumas. Projekto Vilniaus dalies biudžetas – 402 410 Lt, iš jų 342 048 Lt (85 proc.) finansuos Europos regioninės plėtros fondas (ERPF), o likęs finansinis įnašas bus padengtas per apskaičiuotą Agentūros darbuotojų darbo užmokesčio dalį. Balandžio 11 d. sudaryta sutartis dėl projekto įgyvendinimo su Vilniaus apskrities priešgaisrine gelbėjimo valdyba (VAPGV). Balandžio 25-28 d. įvyko pirmoji projekto konferencija La Lagūnoje (Ispanija), kurios metu Vilniaus pranešimus pristatė J. Raugalienė ir VAPGV viršininkas vidaus tarnybos pulkininkas R. Steponavičius. Konferencijos metu pasirašyta partnerių bendradarbiavimo sutartis, išaiškinta projekto administravimo, viešinimo bei atsiskaitymo tvarka, išklaudyta eilė teminių pranešimų. Gegužės 15 d. sudaryta projekto darbo grupė, į kurią įeina trys Agentūros ir keturi VAPGV atstovai. Gegužės 31 d. Vilniaus miesto savivaldybėje įvyko spaudos konferencija, skirta HERITPROT projekto pristatymui. Įvyko dar du projekto teminiai seminarai Cuencoje (birželio 20-24 d.) ir Sighisoaroje (spalio 16-20 d.). Seminarų metu partneriai pristatė savo gerąją praktiką gaisrų prevencijos ir gesinimo istoriniuose miestuose srityje. Įvyko keturi vietos darbo grupės posėdžiai, atsakyta 1-oji teminė anketa „Procedūriniai incidentų likvidavimo veiksmai kultūros paveldo objektuose“. Vilniaus darbo grupės nariai pristatė anketos atsakymus Sighisoaros seminario metu. Pradėta rengti studija, analizuojanti turimą Vilniaus patirtį gaisrų prevencijos ir gesinimo srityje pagal projekto seminarų temas. Ši studija bus Vilniaus pranešimų pagrindas 2013 m. vykšančiame projekto seminare Vilniuje. Vilniaus seminaras planuojamas 2013 m. gegužės 15-18 d., jau pradėti paruošiamieji seminario darbai (išrinktas viešbutis ir salės vieta).

Projektas **INNOCRAFTS „Amatininkystės naujovės verslo politikoje“** skirtas pasikeitimui patirtimi tarp 15-os miestų amatininkų bei inovacinių amatininkų verslo įmonių steigimo klausimų nagrinėjimui. Vadovaujantis partneris – Florencijos miesto savivaldybės Ekonomikos departamentas. Projekto Vilniaus dalies biudžetas 431 600 Lt, iš jų 366 860 Lt (85 proc.) finansuos Europos regioninės plėtros fondas (ERPF), o likęs finansinis įnašas bus padengtas per apskaičiuotą Agentūros darbuotojų darbo užmokesčio dalį. Balandžio 16-19 d. Florencijoje įvyko projekto atidarymo konferencija, kurios metu pristatytas pranešimas apie Vilniaus Dailiųjų amatų programos veiklą. Gegužės 17 d. sudaryta projekto INNOCRAFTS darbo grupė, susidedanti iš 14-os narių: Agentūros, Vilniaus miesto savivaldybės atstovų bei Dailiųjų amatų programos dalyvių. Gegužės 29 d. Agentūroje įvyko pirmasis darbo grupės susirinkimas ir spaudos konferencija, skirta pristatyti projektą. Viso įvyko trys projekto darbo grupės posėdžiai. Dalyvavome trijuose projekto teminiuose seminaruose Bratislavoje (birželio 5- 8 d.), Reimse (rugsėjo 25-28 d.) ir Barselonoje (lapkričio 20 – 23 d.). Reimse pristatytą Vilniaus Dailiųjų amatų programos gerąją patirtį projekto ekspertai išrinko tarp penkių geriausių pavyzdžių. Papildytas ir išplėstas pranešimas apie Vilniaus gerąją patirtį amatų skatinimo srityje pristatytas Barselonos seminario metu. Barselonoje taip pat pristatytas pranešimas „Verslo modeliai ir parama verslui. Amatų sektoriaus Lietuvoje apžvalga ir analizė“, kurį pagal autorinę sutartį parengė Ekonominių tyrimų centro konsultantė Rasa Morkūnaitė. 2013 m. spalio 2-4 d. planuojamas projekto teminis seminaras Vilniuje

Gegužės 23-26 d. J. Raugalienė dalyvavo tarptautiniame seminare Nesvyžiuje „Pasaulio paveldo vietovių darni plėtra: paveldotvarka ir naudojimas“, kurį organizavo Baltarusijos

nacionalinė UNESCO komisija. Seminaro metu J. Raugalienė perskaitė pranešimą apie Vilniaus senamiesčio atgaivinimo programą, taip pat dalyvavo diskusijų forume.

Tęsimas bendradarbiavimas su Pasaulio paveldo miestų organizacija OWHC. Vasario mėnesį pagal pateiktus OWHC ekspertų klausimus patikslintos ir papildytos studijos „Vizualinio integralumo valdymas istorinėje aplinkoje“ ir „Tradicinių amatų atgaivinimas Vilniuje“ (pirminis studijų variantas pateiktas 2011 m.). Rugsėjo mėnesį OWHC regioniniam sekretoriatui Budapešte pateikta veiklos ataskaita už 2010 – 2012 m. Lapkričio 15 d. gautas OWHC raštas, pasirašytas atsakingojo sekretoriaus Denis Ricard ir organizacijos prezidento Harry M. G. Brinkman, kad Pasaulio paveldo objektas - Vilniaus senamiestis yra geros būklės (*“Vilnius is a city in good standing”*). Dalyvavimas pasaulinio masto organizacijos PPMO veikloje yra labai naudingas Vilniaus miesto tarptautinio garsinimo bei ryšių ir projektų plėtojimo labui, stiprina bendradarbiavimo saitus tarp Pasaulio paveldo miestų, padeda susipažinti su kitų pasaulio paveldo miestų patirtimi.

Parengtos 2 paraiškos naujiems tarptautinio bendradarbiavimo projektams: Erasmus partnerystės projektui MAKING „Bendradarbiavimas tarp universitetų ir įmonių, gerinant studentų architektų pasiruošimą darbui“ ir Leonardo da Vinči partnerystės projektui „Kūrybiškas urbanistinio paveldo valdymas“.

Informacinio centro veikla

Vadovaujantis LR nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo nuostatomis, Vilniaus senamiesčio informaciniame centre nuo 2000 metų įgyvendinamos paveldotvarkos švietimo ir lavinimo programos, skatinančios visuomenės sąmoningumą ir domėjimąsi Vilniaus senamiesčio vertėmis bei jų išsaugojimo būdais. Programų įgyvendinimui siekiama pritraukti papildomų lėšų iš įvairių valstybės bei savivaldybės kultūros rėmimo programų fondų.

Organizuoti renginiai:

2012 m. vasario 7 d. agentūroje vyko **seminaras** Vilniaus miesto muziejų atstovams, kuriame dalyvavo 9 Vilniaus miesto muziejų ir agentūros atstovai; buvo aptartos VSAA ir muziejų glaudesnio bendradarbiavimo galimybės. Susitikimo rezultatas – drauge su Lietuvos muziejų asociacija parengta paraiška Kultūros rėmimo fondui „Pažinkime Vilniaus paveldą“.

Vasario 23 d. drauge su Wienerberger AB atstovybe Lietuvoje suorganizuotas **seminaras „Jos didenybė keramika“** apie istorinių pastatų restauravimą ir atnaujinimą panaudojant tradicines ir šiuolaikines medžiagas. Pristatyti kokybiško kultūros paveldo pastatų plytų mūro ir stogų restauravimo pavyzdžiai, tam naudojamos medžiagos ir technologijos. Pranešimus skaitė inžinierius restauratorius Petras Kanevičius, architektas restauratorius Robertas Zilinskas, Wienerberger atstovai Tomas Sabaitis ir Dainius Balčiūnas. Seminare dalyvavo Kultūros viceministras Gediminas Rutkauskas, LR Kultūros paveldo departamento, Miesto plėtros departamento Kultūros paveldo apsaugos skyriaus specialistai, privačių restauravimo įmonių atstovai.

Nauja agentūros iniciatyva – surengtas nemokamų **paskaitų ciklas senjorams „Dingęs Vilnius“**, skirtas Europos vyresnių žmonių aktyvumo ir kartų solidarumo metams pažymėti. Suorganizuotos 5 nemokamos paskaitos, kurias pravedė archeologas dr. Kęstutis Katalynas, keramikos restauratorius Dainius Strazdas, socialinių mokslų daktaras Eugenijus Skerstonas ir architektė Jūratė Raugalienė. Vasario 9 d. vyko paskaita „XIX a. Vilnius senose fotografijose“, kovo 1 d. - paskaita „Vilnius XVII–XVIII a. dailės kūriniuose“, balandžio 5 d. - „Privatus Vilnius. Interjerai“, gegužės 3 d. - „Vilnius archeologo akimis“, birželio 14 d. - „Vilniaus puodžių cechas vakar ir šiandien“. Po kai kurių paskaitų surengti dar ir pažintiniai pasivaikščiojimai. Viso renginiuose dalyvavo apie 90 senjorų.

Birželio 12 – liepos 5 d. Informacinis centras suorganizavo vaikų **vasaros poilsio stovyklėlę** 7-13 metų vaikams, kurie dalyvavo teminiuose pasivaikščiøjimuose po Vilniaus senamiestį, gamino darbelius tradicinių amatų dirbtuvėse, susipažino su muziejų ekspozicijomis bei edukacine veikla. Stovykloje viso dalyvavo 53 vaikai.

Rugpjūčio 8-14 d. **vasaros poilsio stovykloje** „Vilniaus kultūros atspindžiai“ dalyvavo 30 moksleivių iš socialinės paramos centrų „Labirintai“ ir „Savi“, kuriems buvo suorganizuoti renginiai Vilniaus miesto amatininkų dirbtuvėse ir muziejuose. Stovyklą finansavo Vilniaus miesto savivaldybės Vaikų vasaros poilsio programa.

Metų bėgyje pravesta 17 **teminių pasivaikščiøjimų** po Vilniaus senamiestį Lietuvos moksleiviams iš įvairių mokyklų, perskaitytos 8 paskaitos ir Vilniaus mokymo įstaigose eksponuotos 22 parodos.

2012 m. **Europos Paveldo dienomis** (tema „Genius loci. Vietos dvasia“) suorganizuoti 3 renginiai: paskaita „Vilniaus peizažų grožis“, ekskursijos „Bernardinų bažnyčios istorija, architektūrinė vertė ir restauravimas“ ir „Vilniaus kalvų paslaptys“, kurie vyko rugsėjo 17 d., 18 d. ir 20 d. Viso renginiuose dalyvavo apie 100 žmonių.

Nuo rugsėjo mėnesio pradėtas naujas **projektas „Vilniaus legendos“**, kuriame kviečiami dalyvauti I–VI klasių moksleiviai. Projektą sudaro du nemokami teminiai renginiai, iš kurių galima rinktis renginį „Vilniaus miesto įkūrimas“ arba „Senovės lietuvių tikėjimas“. Renginyje gali dalyvauti iki 30 moksleivių. 2012 m. spalio – gruodžio mėnesiais įvyko 8 paskaitos.

Parngtos konkursinių projektų paraiškos:

Viso pateiktos 8 paraiškos papildomam finansavimui gauti iš valstybės ir savivaldybės kultūros rėmimo programų. Finansavimas buvo suteiktas 5-iems pateiktiems projektams, o tai yra labai geras paraiškų rengimo efektyvumo rodiklis.

LR Kultūros paveldo departamento Nekilnojamojo kultūros paveldo pažinimo sklaidos ir atgaivinimo programų projektų rėmimo valstybės lėšomis konkursui pateikti 3 projektai: „Gaisrų prevencijos ypatumai, užtikrinant Vilniaus senamiesčio priešgaisrinę apsaugą“, „Vilniaus kalvų dvasia“ ir „Vilniaus senamiesčio architektūros stiliai“.

Projektas „**Gaisrų prevencijos ypatumai..**“ skirtas nekilnojamojo kultūros paveldo objektų valdytojų sąmoningumo ugdymui ir švietimui, kaip apsaugoti nuo gaisrų, kaip elgtis kilus gaisrui kultūros paveldo objekte (kokias kilnojamąsias vertybes gelbėti visų pirma, kaip jas apsaugoti gaisro metu, kaip sandėliuoti išnešus iš pastato) ir statinio aktyviųjų gaisrinės saugos priemonių įrengimui (ankstyvas gaisro aptikimas, gesinimas, perspėjimas, informavimas). Projektas gavo finansavimą ir įgyvendintas 2012m.

Projektas „**Vilniaus kalvų dvasia**“ buvo skirtas Europos paveldo dienų metu supažindinti su Vilniaus kalvų teritorijoje buvusių ir esamų pilių bei kraštovaizdžio istorija, archeologija, dabartine padėtimi ir problemomis Europos Paveldo dienų metu. Nors projektas ir negavo finansavimo, buvo įgyvendintas agentūros darbuotojų jėgomis.

Trečioji paraiška buvo skirta leidinio „**Vilniaus senamiesčio architektūros stiliai**“ leidybai. Projektas negavo finansavimo iš KPD, tačiau tas pats projektas gavo finansavimą iš Vilniaus miesto savivaldybės.

LR Kultūros rėmimo fondui Kultūros ir meno projektų konkursui 2012 m. pateikti 3 projektai: „Istorinė amatininkystė ir verslumas“ (teiktas II-am pusmečiui ir 2013 m. I-am pusmečiui), „Pažinkime Vilniaus paveldą“ ir „Vilniaus šventovių naikinimas po 1863 m. sukilimo“.

Projektas „**Pažinkime Vilniaus paveldą**“ skirtas įvairaus amžiaus Lietuvos mokymo įstaigų moksleiviams ir apjungia 3 sudedamąsias dalis: išleisti leidinį, kurio tikslas – vienoje vietoje pateikti Vilniaus muziejų edukacinių renginių ir su jais susietų VSAA siūlomų pasivaikščiøjimų temas,

organizuoti teminius pasivaikščiojimus po Vilniaus senamiestį ir edukacines programas Vilniaus muziejuose. Projektas negavo finansavimo, bus teikiamas pakartotinai 2013 m.

Projekto „**Vilniaus šventovių naikinimas po 1863 m. sukilimo**“ uždaviniai - surengti 10 teminių renginių, susidedančių iš ekskursijų ir paskaitų apie nukentėjusius maldos namus Vilniaus mieste. Projektas gavo finansavimą ir bus įgyvendintas 2013 m.

Projektu „**Istorinė amatininkystė ir verslumas**“ siekiama ugdyti tradicinių amatų gamybos įgūdžius, stiprinti verslumo ir vadybos žinias amatininkystės srityje. Tam tikslui pasiekti bus surengti du vienadieniai seminarai skirti Vilniaus regiono amatininkams, dailės pedagogams, studentams, studijuojantiems amatininkystę. Projektas gavo finansavimą ir bus įgyvendintas 2013 m.

Vilniaus miesto savivaldybės Vaikų vasaros poilsio programų konkursui pateiktas projektas „**Vilniaus kultūros atspindžiai**“ (vasaros poilsio stovyklos organizavimas Vilniuje esančių dienos centrų vaikams). Projektas gavo finansavimą ir įgyvendintas 2012 m.

Vilniaus miesto savivaldybės 2012 metų Kultūros rėmimo programai pateiktas projektas „**Vilniaus senamiesčio architektūros stiliai**“. Projektas gavo finansavimą ir įgyvendintas 2012 m.

Įgyvendinti papildomą finansavimą gavę projektai

Leidinio „Vilniaus senamiesčio architektūros stiliai“ leidybą parėmė Vilniaus miesto savivaldybės 2012 metų Kultūros rėmimo programa. Leidinys 2011 m. jau buvo parengtas skaitmeniniame formate ir patalpintas interneto puslapyje <http://www.vsaa.lt/architekturos-stiliai.pdf>. 2012 m. leidinys „Vilniaus senamiesčio architektūros stiliai“ sumaketuotas ir atspausdintas 500 vnt. tiražu popieriniame formate, iliustruotas 142 originaliomis, anksčiau nepublikuotomis fotografijomis, atspindinčiomis įvairius architektūros stilius. Leidinio turinį sudaro 9 dalys: Vilniaus senamiestis – UNESCO pasaulio paveldo vietovė, Seniausieji Vilniaus mūrai iki gotikos, Gotika, Renesansas, Ankstyvasis ir brandusis barokas, Vėlyvasis barokas, Klasicizmas, Romantizmas ir istorizmas, Modernas. Pabaigoje pateikiamas tekste naudojamų architektūros terminų žodynelis ir literatūros sąrašas. Aprašomi Vilniaus senamiestyje sutinkami architektūros stiliai, kurie susiformavo nuo XIV a. iki Pirmojo pasaulinio karo 1914 m. Leidinys skirtas Vilniaus miesto gidams bei mokytojams, vedantiems pažintines ekskursijas apie Vilniaus miesto paveldą.

Rugpjūčio mėnesį suorganizuota vasaros poilsio stovykla „**Vilniaus kultūros atspindžiai**“ (aprašyta aukščiau)

Projektas „**Gaisrų prevencijos ypatumai, užtikrinant Vilniaus senamiesčio priešgaisrinę apsaugą**“ bendradarbiaujant su Vilniaus apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdyba įgyvendintas spalio – lapkričio mėnesiais. Įgyvendinti šie projekto uždaviniai:

1) siekiant susipažinti su svarbiausių visuomeninių objektų (muziejų, bibliotekų, religinių bendruomenių) atitikties gaisrinės saugos reikalavimams būkle, parengta anketa Vilniaus senamiesčio kultūros paveldo objektų valdytojams, susidedanti iš 33-jų klausimų. Gauti atsakymai panaudoti, rengiant seminaro pranešimus.

2) lapkričio 20 d. agentūros salėje surengtas gaisrinės saugos **seminaras „Gaisrų prevencijos Vilniaus senamiestyje užtikrinimas“**. Seminaro metu perskaityti 3 pranešimai: „Gaisrų prevencijos Vilniaus senamiestyje užtikrinimo ypatumai“, „Kultūros paveldo objektų apsauga ekstremaliųjų situacijų metu“, „Kultūros paveldo apsauga Vilniaus universiteto bibliotekoje: nuo liūdnosios patirties iki gerosios praktikos“ ir surengtas praktinis vizitas į Vilniaus universiteto biblioteką, kur pristatytos VU saugomos kultūros vertybės ir bibliotekos gaisrinės saugos būklė. Seminare dalyvavo 32 žmonės: kultūros paveldo objektų (muziejų, bibliotekų, religinių bendruomenių) vadovai, vadybininkai, pastatų techninės priežiūros ir gaisrinės saugos specialistai, Kultūros paveldo departamento ir savivaldybės atstovai, Vilniaus apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdybos specialistai.

3) parengtas ir išleistas informacinis **lankstinukas „Apsaugokime kultūros paveldą nuo galimų pavojų“**, skirtas kultūros paveldo valdytojams ir pristatantis gaisrinės saugos kultūros paveldo objektuose priemones. Tiražas - 3000 vnt.

Veiklos rodikliai ir apibendrinimas

Pasaulio paveldo konvencijos įgyvendinimo gairės nurodo, kad „Valstybės narės yra skatinamos ugdyti visuomenės sąmoningumą jų šalies teritorijoje esančio paveldo išsaugojimo klausimais“. Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūra atlieka šį edukacinį darbą, populiarindama Vilniaus senamiesčio – UNESCO pasaulio paveldo vertę ir ugdydama Vilniaus bendruomenės paveldosauginį sąmoningumą. Vilniaus miesto savivaldos lygyje tai yra vienintelė institucija, įgyvendinanti šį tikslą nuo pat Agentūros įkūrimo 1998 metais. Tikslu įgyvendinimo priemonės yra paveldo edukacijos projektai, seminarai, teminiai pasivaikščiojimai ir informaciniai leidiniai, suteikiantys galimybę giliau pažinti senamiesčio paveldo vertybes, žadinantys pagarbą ir domėjimąsi miestų istorija ir kultūra. Ypač daug dėmesio skiriama jaunimo paveldosauginiam ugdymui, siekiant paskatinti moksleivius aktyviau domėtis paveldu ir jo tausojimu.

Vykdamas edukacinę veiklą išleisti 4 leidiniai, suorganizuoti 3 seminarai, paskaitų ciklas senjorams, vaikų vasaros poilsio stovykla, surengta 18 paskaitų, 17 teminių pasivaikščiojimų, 16 edukacinių užsiėmimų muziejuose, 12 apsilankymų amatininkų galerijose, 22 parodos mokyklose. Edukaciniuose renginiuose dalyvavo apie 850 žmonių, dalyvavo 10 Vilniaus mokymo įstaigų bei 2 dienos centrai. Parengtos paraiškos 8 vietos projektams, iš jų gavo finansavimą 5, įgyvendinti 3, o 2 bus įgyvendinti 2013 m. Veiklos naujovės - paskaitų ciklas senjorams, parengtos naujos paskaitos moksleiviams „Vilniaus miesto įkūrimas“ arba „Senovės lietuvių tikėjimas“, pradėtas bendradarbiavimas su Lietuvos muziejų asociacija.

„Dailiųjų amatų, etnografinių verslų ir mugių programa“ skirta kultūrinių miesto bendruomenės tradicijų (nematerialiojo paveldo) išsaugojimu, tradicinių amatų palikimo populiarinimui. Per 11 programos metų išaugo galerijų-dirbtuvių organizuojamų renginių kokybė ir kiekybė, ypač pagerėjo dalyvavimo tradicinėse miesto šventėse kokybė. Įgyvendinant programą surengti 4 darbo grupės posėdžiai, atlikti 3 kontroliniai patikrinimai, parengta 16 informacinių pranešimų spaudai.

Atliekant Senamiesčio objektų stebėseną atlikta 82 pastatų fotofiksacija, parengti 72 kultūros paveldo objektų apžiūros aktai, nuskenuoti ir paruošta talpinimui internete 80 bylų (dosjė). Patalpinti internete kultūros paveldo objektų stebėsenos duomenys padeda gerinti statinių ir kito nekilnojamojo turto savininkų ir naudotojų, gyventojų ir juridinių asmenų žinias apie statinius, naudojimą, esamą būklę, atsakomybę už nekilnojamų kultūros vertybių išsaugojimą.

Vykdamas Strateginio plano tikslą „Padidėjęs miesto žinomumas ir reikšmingas vaidmuo tarptautiniame kontekste“ įgyvendinami 2 tęstiniai tarptautiniai projektai: surengti 9 darbo grupių posėdžiai, dalyvauta 6 tarptautiniuose seminaruose, parengti 6 tarptautiniai pranešimai, parengtos 4 tematinės studijos, surengtos 2 spaudos konferencijos. Parengtos paraiškos 2 naujiems tarptautiniams projektams.

Remiantis veiklos rodiklių duomenimis, galime teigti, kad 2012 m. Agentūros veikla visose srityse buvo intensyvi ir rezultatyvi.

L. e. direktoriaus pareigas

Jūratė Raugalienė